

juridisk rådgivning for kvinner **JURK**

Justis- og beredskapsdepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Oslo, 09.03.17

HØRING – VIDEREFØRING AV MIDLERTIDIGE ENDRINGER I UTLENDINGSLØVEN

Juridisk rådgivning for kvinner, JURK, viser til høringsbrev av 19.01.17 vedrørende videreføring av midlertidige endringer i utlendingsloven. Vi takker for tilliten som høringsinstans.

JURK er et uavhengig rettshjelpstiltak som skal bidra til at alle kvinner er bevisste sin rettsstilling og at likestilling praktiseres. JURK drives av jusstudenter i samarbeid med daglig leder og fagrådgiver. Vi yter tilpasset hjelp til selvhjelp for alle som definerer seg som kvinner, og som har et udekket rettshjelpsbehov, gjennom rettsinformasjon, rettspåvirkning og bistand i konkrete saker.

Vårt tilbud gjelder for alle kvinner over hele landet, og all hjelp er gratis. JURK behandlet i 2016 nærmere 5 000 enkeltsaker. Vi bistår i saker innenfor en rekke rettsområder, deriblant utlendingsrett, og uttaler oss på bakgrunn av de erfaringer vi har gjort oss gjennom dette arbeidet.

1. Innledning:

Innstrammingene i utlendingsloven ble innført som en reaksjon på det høye antallet asylsøkere som ankom Norge i 2015. Departementet uttaler at denne situasjonen nødvendiggjorde at særlige tiltak ble iverksatt. JURK er ikke uenige i denne vurderingen, men er kritiske til at tiltakene videreføres som permanente endringer i utlendingsloven. Som departementet selv uttaler, var endringene ment som et svar på en ekstraordinær situasjon. Når endringene gjøres permanente, og dermed rammer søkere også utenfor ekstraordinære situasjoner, kan ikke denne argumentasjonen stå seg.

Telefon:
22 84 29 50
E-post:
Post-mottak@jurk.no

Telefontider:
Man – Tir kl. 09:00 – 15:00
Ons kl. 12:00 – 15:00
Tor kl. 09:00 – 13:30
Fre kl. 09:00 – 12:00

Adresse:
Skippergata 23
0154 Oslo
www.jurk.no

juridisk rådgivning for kvinner **JURK**

JURK ønsker å komme med følgende bemerkninger til forslagene.

1. Departementets instruksjonsmyndighet overfor UNE

1.1 Instruksjonsmyndighet svekker rettssikkerheten

JURK er kritiske til departementets forslag om å gi Justis- og beredskapsdepartementet instruksjonsmyndighet overfor Utlendingsnemnda (UNE). Enkeltmennesket har rett til å få saken sin behandlet i to innbyrdes uavhengige forvaltningsorganer, slik at det er en reell mulighet for at saken opplyses på nytt og at vedtaket omgjøres der vedtakene strider med lovgivningen. Klageretten blir langt på vei illusorisk hvis det overordnede klageorganet kan instrueres.

JURK ser at en utvidet instruksjonsadgang kan gi mer effektiv politisk styring. Vi er derimot ikke enige i at hensynet til effektivitet bør gå foran hensynet til rettssikkerhet. Når et vedtak påklages til UNE er det ikke meningen at det skal skje en dobbeltbehandling, men en to-instansbehandling der saken opplyses og prøves på nytt. Dersom departementet gis instruksjonsmyndighet over UNE vil det i større grad medføre en dobbeltbehandling. Dobbeltbehandling av saker legger beslag på ressurser, uten at dette ivaretar rettssikkerheten..

UNE kan ikke prøve instruksene som departementet gir dem. Prøving av instruksjoner må i så fall skje i domstolene, noe som forutsetter at klageren har tilstrekkelig med midler til å anlegge sak.

Departementet argumenterer med at den enkeltes rettssikkerhet kan ivaretas ved at UNEs vedtak kan bringes inn for domstolene. Å reise sak angående gyldigheten av et forvaltningsvedtak er en rettighet klageren allerede har. Muligheten blir allikevel svært begrenset for mange fordi dette krever ressurser. Hvis saksanlegg skal kunne bøte på svekkelsen i rettssikkerhet, må mulighetene for å få fri rettshjelp utvides.

Foruten å sikre at klageren får en to-instansbehandling av saken sin, skal UNE representere særlig ekspertise i utlendingsrett. Dersom UNE skal kunne instrueres i både skjønnsutøvelse og lovtolkning, vil ikke denne ekspertisen komme saksbehandlingen til gode.

1.2 Instruksjonsmyndighet svekker hensynene til forutsigbarhet og demokrati

JURK mener det er uheldig at departementet åpner for at UNE kan styres gjennom instruksjoner heller enn gjennom lov og forskrift. Instruksjoner er mindre tilgjengelige for allmennheten, og kan

Telefon:
22 84 29 50
E-post:
Post-mottak@jurk.no

Telefontider:
Man – Tir kl. 09:00 – 15:00
Ons kl. 12:00 – 15:00
Tor kl. 09:00 – 13:30
Fre kl. 09:00 – 12:00

Adresse:
Skippergata 23
0154 Oslo
www.jurk.no

juridisk rådgivning for kvinner **JURK**

lettere byttes ut, enn lover og forskrifter. Dette gjør det vanskeligere å holde seg oppdatert om rettstilstanden, og svekker forutsigbarheten.

Utlendingsretten er et område der praksisendringer har store konsekvenser for den enkelte. Legitimitet blir derfor særlig viktig for dette rettsområdet. JURK mener dette taler for å regulere praksis og lovforståelse gjennom lov og forskrift snarere enn gjennom instruksjer. Kompetansen til å vedta praksisendringer bør ligge hos Stortinget, ikke hos det enkelte departement. Dette sikrer demokratisk legitimitet, og at forslagene blir tilstrekkelig belyst gjennom debatt og høringsrunder.

2. Retur til trygt tredjeland

Departementet argumenterer med at grunnløse asylsøknader legger et press på utlendingsmyndighetene som kan bidra til å ødelegge hele asylinstituttet. JURK mener Justis- og beredskapsdepartementet selv uthuler asylinstituttet dersom asylsøkere kan avvises på grensen uten at det er godtgjort at de vil få søknaden sin behandlet i et tredjeland. Man risikerer dermed at asylsøkerne som avvises ikke får prøvd søknaden sin i landet de returneres til. Dermed kan disse søkerne komme i den situasjon at søknaden deres aldri blir prøvd, og at de aldri får den flyktningsstatusen de har rett til etter internasjonale regler.

For at asylinstituttet skal fungere, må stater ta ansvar for asylsøkere og avklare deres status gjennom å realitetsbehandle søknadene. De fleste som søker asyl i Norge kommer hit via et trygt tredjeland. Norge skal ikke kunne undra seg ansvar ved å utnytte sin geografiske posisjon.

3. Tvangsmidler

JURK er svært kritiske til forslaget om å fengsle asylsøkere som ikke vil få asylsøknaden sin realitetsbehandlet. Frihetsberøvelse er en veldig inngripende sanksjon som ikke bør brukes med mindre det foreligger en begrunnet frykt for at asylsøkeren ellers vil forsøke å unndra seg uttransportering. Det fremgår ikke at det skal skje noen slik vurdering av unndragelsesfaren. Dette vil bety at asylsøkere kan fengsles med den begrunnelse at de ikke vil få søknaden sin behandlet, uten at det vurderes om de vil forsøke å unndra seg et utvisningsvedtak. JURK bemerker at fengsling ellers kun er aktuelt der unndragelsesfaren er reell, eller der utlendingen har begått lovbrudd. Det er ikke ulovlig å fremme en asylsøknad, heller ikke der denne viser seg å være grunnløs eller nektes realitetsbehandling.

Telefon:
22 84 29 50
E-post:
Post-mottak@jurk.no

Telefontider:
Man – Tir kl. 09:00 – 15:00
Ons kl. 12:00 – 15:00
Tor kl. 09:00 – 13:30
Fre kl. 09:00 – 12:00

Adresse:
Skippergata 23
0154 Oslo
www.jurk.no

juridisk rådgivning for kvinner **JURK**

For Juridisk rådgivning for kvinner (JURK)

Mathilde Mehren
saksbehandler

Baran Farsijani
saksbehandler

Mona Ahwazi
saksbehandler

Jenny Osnes Græsholt
saksbehandler

Sara Eline Grønvold
daglig leder

Hanna Rummelhoff
fagrådgiver

Telefon:
22 84 29 50
E-post:
Post-mottak@jurk.no

Telefontider:
Man – Tir kl. 09:00 – 15:00
Ons kl. 12:00 – 15:00
Tor kl. 09:00 – 13:30
Fre kl. 09:00 – 12:00

Adresse:
Skippergata 23
0154 Oslo
www.jurk.no